

Številka zadeve: U-I-67/94

Datum odločbe: 21. 3. 1996

Področje: uporaba in ustavnost povojnih predpisov, kazensko pravo, vladavina prava

Izrek: 1. V Republiki Sloveniji se ne uporabljajo določbe Zakona o zatiranju nedovoljene trgovine, nedovoljene špekulacije in gospodarske sabotaže (Url. DFJ 26/45 in FLRJ 56/46), ki so bile že v času nastanka in uporabe zakona v nasprotju s splošnimi, od civiliziranih narodov priznanimi pravnimi načeli. To so zlasti: a) elementi materialnih določb, pri katerih zakonodajalec ob določanju kaznivih dejanj ni upošteval družbene nevarnosti kot elementa kaznivega dejanja; b) elementi materialnih določb, ki so in kolikor so v konkretnih kazenskih postopkih zaradi svoje premajhne določnosti predstavljali podlago za arbitrarno uporabo zakona; c) elementi procesnih določb, ki so pomenili kršitev temeljnih načel kazenskega prava in kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

Dodatno: Zahteva za presojo ustavnosti je bila poslana DZ, ki nanjo ni odgovoril.

Odločitev: Soglasno 9:0, PLM: 1

SAMO ZA: Jerovšek, Jambrek, Krivic, Snoj, Šinkovec, Testen, Ude, Zupančič

SAMO PROTI: /

PLM 1: Šturm

POVZETEK ZADEVE:

Zahtevo za oceno ustavnosti zakona je podal generalni državni tožilec, saj se zakon še vedno uporablja, kadar v pravnomočno končanih kazenskih zadevah iz povojnih časov sodijo na podlagi izrednih pravnih sredstev o zakonitosti in pravilnosti tedanjih sodb in postopkov ter o utemeljenosti tedanjih obtožb. Ustavno sodišče je glede vprašanj procesnih predpostavk za presojo, standarda presoje, dopustnosti uporabe zakona v sedanjih postopkih in pristojnosti organa, ki je zakon sprejel, sledilo svoji odločbi U-I-3/96 z dne 1. 4. 1994 glede uredbe o vojaških sodiščih. Glede zakona samega je US ugotovilo, da so bile številne njegove določbe v neskladju z že v tistem času veljavnimi splošnimi pravnimi načeli civiliziranih narodov in so tudi v neskladju s slovensko ustavo. Gre zlasti za kršitev naslednjih načel: upoštevanje kriterija družbene nevarnosti pri določitvi kaznivega dejanja, določnost kazenskih norm, prepoved analogije inter legem v kazenskem pravu, zastarljivost kaznivih dejanj, sorazmernost kazni, ločenost funkcije odkrivanja, pregona in sojenja, domneva nedolžnosti, pravica do obrambe, pravica do učinkovitega pravnega sredstva in poštenega sojenja. Kot kaže praksa tedanjih sodišč, je vse to omogočalo in služilo arbitrarnosti in zlorabam pri uporabi zakona.

PLM1: Sodnik Šturm je menil, da bi morale US zaradi vseh navedenih kršitev temeljnih pravnih načel in dokazanih namernih zlorab odločiti, da se zakon ne uporablja v celoti in ne le po posameznih določbah.

EKONOMSKA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe	Nerazporejeno				

Čeprav gre pri presojanem zakonu za sankcioniranje gospodarskih kaznivih dejanj, pa se sodba ne nanaša na vprašanja regulacije ekonomske svobode in vmešavanja države na trg, zato ekonomska dimenzija ni podana.

DRUŽBENA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe	Nerazporejeno				

V tej zadevi ne gre za vprašanje državnega urejanja horizontalnih odnosov med posamezniki oz. različnimi družbenimi skupinami, zato družbena dimenzija ni podana.

AVTORITARNA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe		S			PS
Pozicija LM	PLM1				
PLM1: Šturm	2				
ZA: vsi ostali	0,5	1	1		

V tej zadevi je jasno podana avtoritarna dimenzija. Gre za vprašanje dopustnosti uporabe zakona, s katerim je bivša totalitarna oblast domala v celoti arbitrarno s kazenskopравnimi mehanizmi posegala v svobodo in pravno varnost oseb, ki so delovale na področju gospodarske dejavnosti. Zavrnitev uporabe številnih določb zakona pomeni, da US soglasno sprejme odločitev, ki je zelo v prid posameznika; vendar pa ne gre za pozicijo 1, ker uporabe zakona ni odpravilo v celoti. Pozicijo 1 pa ima PLM, ki se je zavzelo za odpravo zakona v celoti. Protisodba bi pomenila potrditev uporabe zakona v celoti in je zato na poziciji 5.

MEDNARODNA PRAVNA VPETOST (OCENA OD 1 DO 4 ali neocenjeno-NC)		
Odločitev in sodniki ZA	3	<i>Se sklicuje na splošna načela mednarodnega prava, vendar ne kot odločilen argument</i>
PLM1: Šturm	1	<i>Se ne sklicuje (dodatno) na mednarodno pravo</i>

Ni odgovora DZ ali mnenja vlade.